

4
8-53

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКА ДЕРЖАВНА
АГРАРНА АКАДЕМІЯ

ВІСНИК

АГРАРНОЇ НАУКИ ПРИЧОРНОМОР'Я

ВИПУСК 1(15)

- *Економічні науки*
- *Сільськогосподарські науки*
- *Технічні науки*

122413

Миколаїв – 2002

Миколаївська державна аграрна академія
Науково-теоретичний фаховий журнал "Вісник аграрної науки
Причорномор'я" Миколаївської державної аграрної академії.

Редкол.: В.С.Шебанін (гол. ред.) та ін. - Миколаїв, 2002

Випуск 1(15) – 2002 – 257с.

У збірнику висвітлено результати наукових досліджень з питань економіки,
проблем сільськогосподарських та технічних наук, досліджуваних ученими, ас-
пірантами, магістрами та студентами Миколаївської державної аграрної ака-
демії та інших навчальних закладів Міністерства аграрної політики України.

Рекомендовано до друку вченою радою Миколаївської державної
аграрної академії.

Протокол №8 від 28.02.2002.

*Точка зору редколегії не завжди
збігається з позицією авторів.*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР	д.т.н. проф. В.С.ШЕБАНІН
ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА	д.е.н. проф. І.І.ЧЕРВЕН.
ВИДІЛЮВАЛЬЩИЙ СЕКРЕТАР	к.ф.м.н. доц. А.Т.МАЛЬЦЕВ.

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

д.е.н. проф. М.К.Кучим.	д.а.и. І.П.Топіха.
д.ю.н., проф. О.В.Скрипник.	д.в.м., проф. Л.О.Мармоль.
д.е.н., проф. М.М.Карамин.	д.в.м., проф. В.Г.В'юн.
д.е.н. проф. В.Д.Пактедєв.	к.е.н. доц. В.П.Кучим.
д.с.г.и. В.С.Топіха.	д.с.г.и. С.М.Агапова.
д.с.г.и., проф. К.О.Новченко.	д.с.г.и. Т.І.Нежеслукченко.
д.с.г.и., проф. В.П.Коваченко.	к.с.г.и. доц. М.І.Гіль.
д.с.г.и., с.п.с. Н.Х.Грабук.	д.с.г.и., проф. А.В.Тихонов.
д.с.г.и., проф. В.П.Гордієнко.	д.с.г.и., проф. В.І.Жартов.
д.б.и., проф. А.І.Орляк.	к.с.г.и. доц. М.М.Муляр.
к.т.н., доц. С.І.Пастушенко.	д.т.к., проф. Б.Г.Тимошевський.
д.т.н., проф. Г.Є.Топіш.	д.т.н., проф. Л.І.Грачма.
д.т.н., проф. В.Д.Будак.	д.т.н., проф. В.О.Перляков.
д.т.н., проф. С.Ф.Пічурік.	д.т.к., проф. О.Ф.Яременко.
д.т.н., проф. В.В.Стішлов.	

ISBN 966-669-020-9

Адреса редколегії: 54010
Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9
Миколаївська державна аграрна академія, тел. 34-41-72

Свідчення про державну реєстрацію
КВ №4991 від 28.03.2001.

© Миколаївська державна
аграрна академія

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Вісник аграрної науки Причорномор'я

Науково-теоретичний фаховий журнал

Видається Миколаївською державною аграрною академією

Вип. №1 (15)

2002 р.

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

УДК 634.8:663.2

**ЩОДО МЕТОДИКИ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ
ЕФЕКТИВНОСТІ ВІНОГРАДАРСТВА**

*І.І Червен,
О.М Гаркуша,
Е.В Червен*

Сутність проблеми підвищення економічної ефективності виробництва полягає у тому, щоб на кожну одиницю ресурсів (трудових, матеріальних і фінансових) досягти одержання максимально важливого ефекту. Для її повної і всебічної оцінки необхідно застосовувати систему показників.

Говорячи про урожайність (яка за традиційною методикою обчислюється в центнерах винограду з 1га), слід вказати, що в Німеччині та деяких інших європейських країнах її розраховують по виходу вина з 1га плодоносних насаджень (цей показник у Німеччині у 1999 році становив в середньому 121,2 гл/га, що при виході виноматеріалів з 1т винограду 68 дал відповідає урожайності у 178,2ц/га)[1]. Вимірювання урожайності кількістю одержаних з винограду виноматеріалів або вин заслуговує уваги і може бути застосовано і в нашій країні. При цьому, враховуючи, що рівень урожайності насаджень значною мірою залежить від

Вісник аграрної науки Причорномор'я,
Випуск 1, 2002

науки Причорномор'я, 2002 р., вип.15, —с.218-226.

Подано результати порівняльного аналізу енергетичних показників двох варіантів роботи виконавчого органу пневмоприводу. Визначено умови оптимальності конкретного пневмоприводу по декількох критеріях. Побудовано і проаналізовано експериментальний граф пневмоприводу, що розглядається.

УДК 631.355

АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ КАЧАНОВІДОКРЕМЛЯВАЛЬНИХ АПАРАТІВ КУКУРУДЗОЗБИРАЛЬНИХ МАШИН. О.В.Бондаренко. Вісник аграрної науки Причорномор'я, 2002 р., вип.15, —с.226-230.

Проведено аналіз існуючих качановідокремлювальних апаратів. Розроблено класифікаційну схему існуючих качановідокремлювальних апаратів. Проведено оцінку по трьох критеріях якості виконання технологічного процесу, визначено комплексний показник. Визначено основні шляхи досліджень.

УДК 631.354

ІНСПЕЦИФІКАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ВІДОКРЕМЛЕННЯ КАЧАНІВ. В.В.Мартиченко. Вісник аграрної науки Причорномор'я, 2002 р., вип.15, —с.231-235.

Проведено аналіз роботи серійного пікери-стреперного апарату. Представлено конструктивні схеми для обґрунтування та вдосконалення технологічного процесу відокремлення качанів, обґрунтування конструктивних параметрів качановідокремлювального пристрою. Запропоновано конструкцію, яка дозволить швидко збирати кукурудзяні на зерно на сучасний рівень.

УДК 338.436.33.636.4

ПЕРЕДПОСІВНА ОБРОБКА НАСІННЯ ЕЛЕКТРОРОЗРЯДНИМ СПОСОБОМ. О.С.Шкатов. Вісник аграрної науки Причорномор'я, 2002 р., вип.15, —с.236-239.

Розглядається питання можливості використання електричного розрядного способу передпосівної обробки насіння. Прикладається схема локальної передпосівної обробки насіння на транспортній стрічці, яка рухається і подається методично розрахунок основних оптимальних параметрів роботи електричного розрядного пристрою для виконання цієї передпосівної обробки насіння.

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	3
<i>І.І.Червен, О.М.Гаркуша, Е.В.Червен.</i> ЩОДО МЕТОДИКИ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВІНОГРАДАР- СТВА	3
<i>М.П.Сахацький.</i> ДО ВІДРОДЖЕННЯ ВІНОГРАДАРСТВА ПІВНІЧНОГО ПРИЧОРНОМОР'Я	9
<i>О.В.Шебаніна.</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ СКЛАДУ ТА СТРУКТУРИ ПРОДОВОЛЬНОГО КОМПЛЕК- СУ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ	15
<i>І.Д.Бурковський.</i> ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОТЕХ- СЕРВІСНИХ ФОРМУВАНЬ – МАРКЕТИНГОВУ ОСНОВУ	25
<i>В.В.Льгодько</i> ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ТЕХНІЧ- НИМИ ЗАСОБАМИ ВИРОБНИЦТВА	32
<i>С.О.Тивончук, С.В.Тивончук, С.М.Чмирь</i> ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО І БІЗНЕС–ПРОЦЕСИ В АГРОПРО- МИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ	36
<i>П.М.Музика</i> ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЧНОГО ПОЄДНАННЯ І СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ФОНДУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА ПРИ ЙОГО ВИКОРИСТАННІ В РИНКОВИХ УМОВАХ	43
<i>О.В.Мазуренко</i> СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ І ОПТИМАЛЬНІ РОЗМІРИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У ВИРОБ- НИЦТВІ М'ЯСА ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ І СВИНЕЙ В ПОСТРЕФОРМОВАНИЙ ПЕРІОД	49
<i>О.В.Доброзорова.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕНСИВНОГО ВИРО- БНИЦТВА В ОВОЧЕКОНСЕРВНОМУ ПІДКОМПЛЕКСІ АПК ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	56
<i>М.А.Проданчук.</i> ВИЗНАННЯ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ	61
<i>І.О.Банєва.</i> СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ГОСПОДАРСТВ НА ЗЕРНО-	

ВИРОБНИЦТВІ І ЕФЕКТИВНІСТЬ ГАЛУЗІ	66
<i>О.В.Калюжна. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗЕРНА У МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....</i>	70
<i>М.Ю.Куліш, Т.І.Костюченко КОМЕРЦІЙНИЙ РОЗРАХУНОК – ЄДИНИЙ СПОСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ РИНКОВИХ ВІДНОСИН В АПК.....</i>	76
<i>Т.О.Гуренко. УДОСКОНАЛЕННЯ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО І МІКРОЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА</i>	82
<i>Т.А.Чернявська. ПРОГНОЗУВАННЯ АКТИВНОСТІ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ХЕРСОНСЬКУ ОБЛАСТЬ</i>	89
<i>М.С.Загородній, Н.І.Костаневич. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ</i>	94
<i>С.А.Нестеренко, О.Б.Молчанова ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В СТРУКТУРІ ІНТЕГРОВАНОГО ФОРМУВАННЯ</i>	100
<i>М.Д.Бабенко. НЕОБХІДНІСТЬ СТВОРЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ</i>	104
<i>Н.В.Тютенко. СТРУКТУРНІ ЗМІНИ В ДІЯЛЬНОСТІ СЕЛЯНСЬКИХ (ФЕРМЕРСЬКИХ) ГОСПОДАРСТВ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ</i>	107
<i>В.А.Зозуля. РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ АПК І ОРГАНІЗАЦІЯ ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ</i>	110
<i>Т.М.Крушинська, І.Г.Бєльцова ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ МИКОЛАЇВЩИНИ</i>	114
<i>Т.В.Апостолова. РОЗШИРЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЕКОЛОГОБЕЗПЕЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ – ВАЖЛИВИЙ РЕЗЕРВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА</i>	118
<i>Л.А.Євчук. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РИНКУ МОЛОКА ТА МОЛОКОПРОДУКТІВ</i>	121

<i>Т.П.Єсипчук</i> ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОБНИЦТВА ТА ВИКОРИСТАННЯ ЛЬОНОВОЛОКНА В УКРАЇНІ	125
<i>Д.В.Бабенко, Ш.М.Іхсанов</i> УНІВЕРСАЛЬНА ПРОГРАМА ДЛЯ ТЕСТУВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ	133
<i>Л.В.Василенко</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОТРУЮВАННЯ НАСІННЯ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ	135
<i>Я.В.Бунзяк</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО У ПІДПРИЄМСТВАХ РІЗНИХ ФОРМ ГОСПОДАРЮВАННЯ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	143
<i>В.П.Муляр</i> ЖІНКИ НА РИНКУ ПРАЦІ В КРАЇНАХ З ПЕРЕХІДНОЮ ЕКОНОМІКОЮ	147
<i>А.І.Шепель</i> АУДИТ В УКРАЇНІ: НЕОБХІДНІСТЬ І МОЖЛИВОСТІ ЙОГО РОЗВИТКУ	152
<i>Л.М.Долгий</i> ПРЯМЕ КРЕДИТУВАННЯ ТА ГАРАНТІЇ ТРЕТІХ ОСІБ	154
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ	159
<i>О.П.Мітрясова, В.М.Ганганов</i> МИХАЙЛО ГЕОРГІЙОВИЧ ЛИВАНОВ – ОДИН З ВИДАТНИХ ЗАСНОВНИКІВ ВІТЧИЗНЯНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ	159
<i>Н.Х.Грабак, Г.А.Кононічєнко, Т.А.Богисєнко</i> ПЕРСПЕКТИВА НУЛЬОВОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	166
<i>Т.Г.Самойленко, В.Г.Миколайчук</i> ВПЛИВ СЕРЕДЬОДОВОБИХ ТЕМПЕРАТУР НА ПЕРШИЙ ЕТАП ОНТОГЕНЕЗА ЧУФИ (<i>CYPERUS ESCULENTUS L.</i>) В УМОВАХ ПІВНИЧНОГО ПРИЧОРНОМОР'Я	171
<i>І.І.Роман, С.Г.Козлов</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЇ ЧЕРВОНОГО ШЛАМУ (ЧШ) – ВІДХОДІВ ГЛИНОЗЕМНОГО ВИРОБНИЦТВА НА РІСТ І ПРОДУКТИВНІСТЬ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ	174
<i>А.В.Дудник</i> ВПЛИВ ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ І ДЕЯКИХ ІНШИХ ФАКТОРІВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СОНЯШНИКА	

В ПІВДЕННОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ	178
<i>Л.М.Гирля.</i> ВІДНОВЛЕННЯ ПЕРМАНГАНАТ ІОНУ ЗА УЧАСТЮ ДОНОРІВ ПРОТОНА	181
<i>В.П.Коваленко, В.А.Лісний, П.Д.Максимов, І.В.Назаренко.</i> РОЗРОБКА ТЕОРЕТИЧНИХ ОСНОВ ТА ПРИЙОМІВ ОТРИМАННЯ БАГАТОРАЗОВОГО ГЕТЕРОЗИСУ У СВИНАРСТВІ	187
<i>А.А.Просандєєва, І.Ю.Горбатенко.</i> ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМИ CS Chem Office Pro ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ЖИ- ВИЛЬНИХ СЕРЕДОВИЩ В ТЕХНОЛОГІЯХ IN VITRO	192
<i>Г.А.Данильчук.</i> ФІЗИКО-ХІМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИРОЩУВАЛЬНИХ СТАВІВ ВАТ "МИКОЛАЇВСЬКЕ СІЛЬ- СЬКОГОСПОДАРСЬКЕ РИБОВОДНЕ ПІДПРИЄМСТВО"	199
<i>О.В.Іванова, С.С.Крамаренко.</i> ДЕМОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ ПРОДУКТИВНОСТІ ОВЕЦЬ ТАВРІЙСЬКОГО ТИПУ АСКАНІЙСЬКОЇ ТОНКОРУННОЇ ПОРОДИ	203
<i>В.О.Мельник, А.В.Мвідіч, І.М.Саснко.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОТРИМАННЯ ТЕЛЯТ-БЛИЗНЮКІВ	206
ТЕХНІЧНІ НАУКИ	210
<i>І.І.Хилько.</i> НЕСУЧА ЗДАТНІСТЬ БІСТАЛЕВИХ СТЕРЖНІВ ЗА МЕЖЕЮ ПРУЖНОСТІ	210
<i>С.І.Пастушенко.</i> ЕНЕРГЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ КОНКРЕТНИХ КОНСТРУКТИВНИХ РІШЕНЬ ПНЕВМОПРИВОДУ	218
<i>О.В.Бондаренко.</i> АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ КАЧАНОВІДО- КРЕМЛЮВАЛЬНИХ АПАРАТІВ КУКУРУДЗОЗБИРАЛЬНИХ МАШИН	226
<i>В.В.Мартиченко.</i> ІНТЕСИФІКАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ВІДОКРЕМЛЕННЯ КАЧАНІВ	231
<i>О.С.Шкатов.</i> ПЕРЕДПОСІВНА ОБРОБКА НАСІННЯ ЕЛЕКТРОРОЗРЯДНИМ СПОСОБОМ	236

куа, що проявляється в їх антагонізмі при впливі на метаболізм рослинного організму та на експресію досліджуваних ознак.

Таблиця 1

Кількість коренів у проростку томату залежно від складу живильного середовища *in vitro*

Склад живильного середовища	Кількість коренів
	M±m
МС (контроль)	1,53±0,10
МС + кінетин	1,11±0,08***
МС + іонол	12,47±0,78***
МС + кінетин і іонол	1,13±0,08**

Примітка: **P=0,99, ***P=0,999

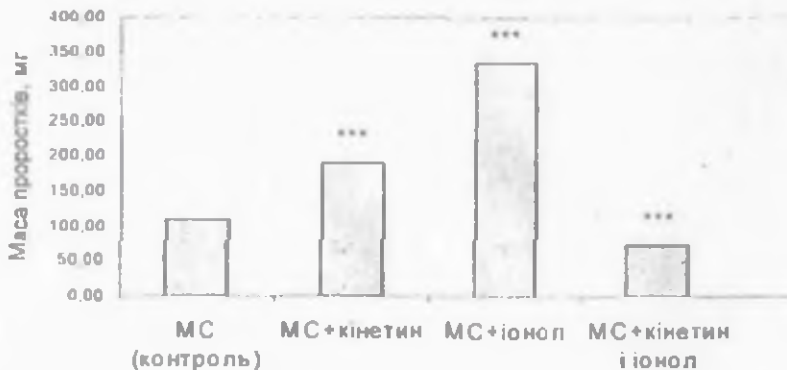

Рис. 4. Залежність маси проростків томату від вмісту живильного середовища *in vitro*

Примітка: ***P=0,999

ЛІТЕРАТУРА

- [1]. Горбатенко И.Ю. Сверхмалые дозы биологически активных веществ и перспективы их использования // Известия РАН. Серия биологическая - 1997 - №-1. - С. 107-110
- [2]. Дослехов Б.А. Методика полевого опыта -М. Колос, 1979 -346 с

[3] Кузнецова Г.Ю., Горбатенко І.Ю. Вплив синтетичного антиоксиданту амбіолу на онтогенез та регенерацію томату *in vitro* // Аграрний вісник Причорномор'я. 2001. №12. С. 53-55.

[4] Кукленко Е.А., І.Ю. Горбатенко, Зоз Н.Н. Действие субминимальных доз феноксана на рост апексов томата в зависимости от состава питательных сред // Цитология и генетика. -1995. -Т. 29. -№ 6. -С. 48-50.

[5] Коваленко В.П., Горбатенко І.Ю. Біотехнологія у тваринництві й генетиці. -К. Урожай 1992. -С.24-31.

[6] Полещук С.В., Горбатенко І.Ю. Влияние антиоксиданта феноксана на процессы регенерации и онтогенез томата *in vitro* // Доклады Россельхозакадемии. -1995. -№3. -С.9.

[7] Полещук С.В., Горбатенко І.Ю. Действие глутатиона на каллусообразование и регенерацию томата //Тезисы конференции. Актуальные проблемы биотехнологии в растениеводстве, животноводстве и ветеринарии. - 1996. - С.66.

[8]. Програма CS Chem Draw Pro 5.0

[9] Шорнинг Б.Ю., Полещук С.В., Горбатенко І.Ю., Ванюшин Б.Ф. Действие антиоксидантов на рост и развитие растений //Известия РАН. Серия биологическая. -1999. -№1. -С.30-38.

[10] Haiman D. Free radical theory of aging // *Mut.Res.* 1992 V. 275. P.257.

[11] Poleshchuk S.V., Gorbatenko I.Yu. *In vitro* ascorbic acid influence on callus formation and plant regeneration // *Proc Latv. Acad. Sci.* -1995. -№ 516. -PA. -35.

УДК 639:311

ФІЗИКО-ХІМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИРОЩУВАЛЬНИХ СТАВІВ ВАТ “МИКОЛАЇВСЬКЕ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ РИБОВОДНЕ ПІДПРИЄМСТВО”

Г.А.Даншільчук

Вирощувальні стави, що використовуються в якості експериментальних, розташовані у степовій напівзасушливій зоні півдня України. Рельєф місцевості рівнинний з невеликими зниженнями та малопомітними підвищеннями. Ґрунтовий покрив складається з важко суглинистою мало гумусного південного Чорнозему на льосі при глибокому заляганні ґрунтових вод. Гумусний горизонт на рівнині 35-40 см (60%), на схилах 25-30 см (40%). Підстилаючі ложе ставів ґрунти переважно супінаної і глинистої структури, слабо забезпечені поживними речовинами. Донні ґрунти

експериментальних ставів дуже бідні органікою, гумусу в них не більше 2,5-4,5%. Товщина ілових відкладень залежно від тривалості і інтенсивності експлуатації ставів коливається від 15 до 40 см.

Водопостачання ставів здійснюється за рахунок двох джерел: Інгулецької зрошувальної системи та річки Південний Буг. Вода подається самопливом по мережі водокостачальних каналів.

Спостереження за термічним режимом показало його пряму залежність від погодних умов. Динаміка характерного режиму ставів за період спостереження приведена в таблиці 1.

Для порівняння мілководних з малим об'ємом води ставів характерною особливістю є стрімкий прогрів води з підйомом температури повітря у весняно-літній період і швидке її охолодження восени. При цьому однією з особливостей експериментальних ставів є також виражена добова динаміка температур, яка зареєстрована у діапазоні 2-50°C.

Таблиця 1
Характерні середньомісячні та середньосезонні показники температури води експериментальних ставів, °C

Ріок	Місяці						Середньо-сезонне
	V	VI	VII	VIII	IX	X	
1994	20,9	23,2	24,3	23,7	20,6	13,8	21,06
1995	21,3	24,1	25,2	24,8	21,7	14,6	21,95
1996	19,7	22,9	24,5	24,1	20,4	15,1	21,12
1997	21,4	22,4	23,1	21,7	19,3	14,2	20,35
1998	20,7	22,8	25	24,9	21,9	14,7	21,87
Середнє	20,8	23,1	24,2	23,8	20,8	14,5	21,23

Максимальні температури води відмічаються у липні і досягали значення по окремих ставах та роках від 26,9 до 29,7°C. Середні сезонні значення температур води коливалися у межах 20,3-21,9°C, при середньобогаторічному значенні 21,2°C. Тривалість вегетаційного сезону з температурами води вище 15°C складала 139-151 добу, що характерно для зони Степу.

Місцевість, де розташовані експериментальні стави, характе-

ризується порівняно стійкою (жовтою) вітровою, що поряд з відносно малими глибинами забезпечує майже постійне перемішування водних мас і виключає наявність чітко вираженого явища стратифікації. Ця обставина значною мірою забезпечила сприятливий кисневий режим, про що свідчать дані таблиці 2.

Максимум вмісту кисню по ставках спостерігався весною та восени, що співпадало з відносно низькими температурами води, коли середньомісячні значення по роках не опускалися нижче 5,1-7,4 мг/л, в середньому склавши 5,7-7,9 мг/л. Мінімальна кількість розчиненого у воді кисню спостерігалася в літній період, середньомісячні значення по роках опускалися до 3,9-4,1 мг/л, в середньому склавши 4,1-5,8 мг/л.

Таблиця 2

Характерні середні показники вмісту розчиненого у воді кисню, мг/л

Роки	Місяці						Середньо-сезонне
	V	VI	VII	VIII	IX	X	
1994	7,4	6,1	4,5	4,1	6,3	7,9	6,05
1995	7,6	6	4,3	3,9	5,1	6,2	5,52
1996	7,9	5,4	5,2	4,3	5,4	7,8	6
1997	8,3	6,5	4,8	4,1	5,7	8,1	6,25
1998	8,1	5,1	4,1	4,3	6	7,2	5,92
Середнє	7,9	5,8	4,6	4,1	5,7	7,4	5,95

Найменші значення вмісту кисню у воді спостерігалися у серпні місяці і в середньому за період спостережень становили 4,1 мг/л. Дані показники, як і середньосезонні в цілому (5,52-6,25 мг/л) значно вищі мінімально допустимих норм, що дозволяє твердити про сприятливий газовий режим для кормових гідробіонтів та культивованих видів риб.

При аналізі основних хімічних показників експериментальних ставів відмічено відсутність суттєвих відмінностей у розрізі окремих ставів і варіантів дослідів, що було зумовлено спільними джерелами водопостачання, схожістю ґрунтового покриву і безпосередньою близькістю розташування ставів.

Спостереженнями протягом 1996-1998 років за гідрохімічним режимом даних ставів було встановлено, що в середньому активна реакція була слаболужною, рН знаходилася у межах 7,0-7,7 (середньосезонні значення 7,31), вода мала низьку концентрацію біогенних елементів – N від 0,44 до 1,16 мг/л при середньосезонному значенні 0,79 мг/л, P від 0,11 до 0,28 мг/л (середньосезонне значення 0,18 мгО/л). Перманганатна окисляємкість не піднімалася вище 13,80 мгО/л, в середньому склавши 9,75 мгО/л, що свідчить про відсутність накопичення розчиненої органіки. Стави мали дещо підвищені лужність (від 3,3 до 4,8 мг-екв./л) та жорсткість води (від 4,2 до 7,3 мг-екв./л). Мінералізація за стоктерігамий період коливалася у межах від 673 до 937 мг/л, склавши в середньому 791,7 мг/л (таблиця 3).

Таблиця 3

Основні характерні хімічні параметри середовища вирощувальних ставів

Роки	Місяці	рН	Біогени, мг/л		Окисля- ємість, мгО/л	Луж- ність мг-екв./л	Жорст- кість	Мінора- ліз., мг/л
			N	P				
1996	червень	7,2	1,16	0,28	8,78	3,7	4,2	799
	липень	7	0,52	0,19	13,8	3,9	6,7	937
	серпень	7,1	0,68	0,16	9,63	3,3	7,3	752
1997	червень	7,7	0,93	0,17	8,51	4,3	5,4	792
	липень	7,5	0,44	0,11	10,19	3,9	5,9	751
	серпень	7,2	0,79	0,19	8,18	3,4	6,1	873
1998	червень	7,6	0,97	0,24	8,07	4,8	5,6	778
	липень	7,1	0,76	0,13	12,06	4,1	5,4	789
	серпень	7,4	0,85	0,17	8,53	4,4	5	855
Середньосезонне		7,31	0,79	0,18	9,75	3,98	5,73	791,7

Підумовуючи одержані результати вивчення основних фізико-хімічних показників експериментальних та вирощувальних ставів, необхідно відзначити в цілому їх відповідність рибоводно-біологічним нормам, прийнятим для прісноводного рибництва. При цьому необхідно відмітити слабку забезпеченість біогенними елементами (особливо азотом).

ЛІТЕРАТУРА

- [1]. ОСТ 15.372 - 87 Охрана природы Гидросфера Вода для рыбоводных хозяйств Общие требования и нормы - М. - 1988. - 18 с.
[2]. Сборник нормативно-технологической документации по товарному рыбоводству. - М. Агропромиздат - 1986. - 260 с

УДК 636.32.38.082.4

ДЕМОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ ПРОДУКТИВНОСТІ ОВЕЦЬ ТАВРІЙСЬКОГО ТИПУ АСКАНІЙСЬКОЇ ТОНКОРУННОЇ ПОРОДИ

О.В. Іванюва,
С.С. Крамаренко

Тривалість племінного використання маток є одним з важливих факторів, який поруч з їх м'ясною та вовною продуктивністю визначає конкурентоспроможність галузі вівчарства. Однак, поряд з абсолютними показниками (наприклад, рівнем багатоплідності), не менш важливе значення треба приділяти й оцінці рівня виживаності маток на різних етапах продуктивного використання. В цьому відношенні найбільш перспективним є використання для більш глибокого аналізу щорічної продуктивності та розрахунку економічної ефективності стада певної вікової структури методів демографічного аналізу популяцій. Тому в умовах племінного заводу "Асканія-Нова" на матках елітної отари овець асканійської тонкорунної породи вивчили показники збереженості та плодючості особин залежно від їх віку за окотами, починаючи з першого окоту і протягом усього періоду утримання їх в отарі.

Методика. З метою вивчення демографічних показників вівцематок племзаводу "Асканія-Нова" було відібрано 932 тварини елітної отари, для яких була проаналізована кількість окотів протягом життя та середня питома плодючість (тобто, кількість новонароджених ярок на одну вівцематку) в середньому за кожний окіт. Групи для вивчення демографічних показників овець асканійської тонкорунної породи були сформовані з маток